

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання
економіки

Протокол № 1 від 02.09.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**08 Право
081 Право
перший (бакалаврський)
Правове регулювання економіки**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**вибіркова
українська**

Розробник :
к.ю.н, доцент

Олександр ЛИСЯК

Завідувач кафедри
Правового регулювання
економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

Харків

2024

ВСТУП

Дисципліна «Екологічне право» є вибірковою навчальною дисципліною, що вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Правове регулювання економіки» спеціальності 081 Право. Вивчення екологічного права є необхідним для підготовки фахівців, які будуть успішно працювати в умовах сучасної економіки та правової системи.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» зумовлена тим, що сучасні екологічні проблеми стають усе більш загрозливими для довкілля, здоров'я людини та загального розвитку суспільства. Зростання масштабів техногенних впливів, забруднення природних ресурсів і зміна клімату вимагають ефективного правового регулювання для забезпечення сталого розвитку.

Екологічне право відіграє ключову роль у формуванні законодавчих механізмів охорони природи, збереження біорізноманіття, раціонального використання природних ресурсів та забезпеченні екологічної безпеки. Ця дисципліна навчає розуміти складні правові процеси, що регулюють взаємодію між людиною та природою, а також сприяє формуванню екологічної свідомості.

Вивчення екологічного права є важливим для підготовки фахівців у сфері права, екології та управління природними ресурсами, що можуть впливати на прийняття рішень на різних рівнях — від місцевих громад до міжнародних організацій. Це сприяє формуванню нового покоління правників, які здатні впроваджувати правові рішення для мінімізації негативних наслідків для довкілля та забезпечення його відновлення.

Метою дисципліни є формування знань про правове регулювання екологічних правовідносин та основних умінь по застосуванню нормативно-правових актів законодавства, орієнтування здобувачів на потреби держави у сфері охорони та захисту навколишнього середовища, підготовка кваліфікаційних фахівців, які б могли успішно застосовувати норми екологічного права у своїй діяльності, формування системи теоретичних знань і практичних навичок щодо діяльності у сфері захисту екологічних прав людини, забезпечення правопорядку у процесі реалізації екологічної політики держави.

Завданнями навчальної дисципліни є: формування у здобувачів вищої освіти системи знань про основні принципи та правові механізми охорони навколишнього середовища, збереження природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, навичок аналізу та застосування екологічного законодавства, екологічної свідомості та відповідальності, вирішення екологічних конфліктів, зокрема шляхом судового захисту екологічних прав, та здатності брати участь у законотворчій діяльності, спрямованій на охорону довкілля.

Предметом навчальної дисципліни є сукупність правових норм, які регулюють відносини в галузі охорони навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Дисципліна охоплює вивчення національного та міжнародного екологічного законодавства, а також правові механізми захисту екологічних прав громадян та держави.

Об'єктом навчальної дисципліни є суспільні відносини, що виникають у процесі взаємодії людини з навколишнім середовищем, зокрема, охорона природи,

раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки та захист екологічних прав громадян.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН1	ЗК1, ЗК2
РН5	ЗК1, ЗК2, ЗК3, СК8, СК10, СК12, СК13
РН6	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК8, СК10, СК13
РН12	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК8, СК10, СК12
РН15	ЗК2, ЗК3, ЗК6, ЗК7, СК10
РН18	ЗК2, ЗК3, ЗК15, СК8, СК12, СК13
РН19	ЗК2, ЗК3, ЗК7, СК8, СК10, СК13
РН20	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, СК10, СК11, СК12, СК13
РН22	ЗК2, ЗК3, ЗК7, ЗК8, СК10, СК15

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Предмет, метод, принципи та система екологічного права України. Джерела екологічного права України

Поняття екологічного права. Предмет та метод екологічного права. Об'єкти та суб'єкти екологічного права. Принципи екологічного права. Система екологічного права.

Загальна характеристика джерел екологічного права. Конституція України в системі джерел екологічного права. Закони як джерела екологічного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права. Міжнародно-правові акти як джерела екологічного права.

Тема 2. Екологічні права та обов'язки громадян. Механізм реалізації екологічного права

Екологічні права громадян України. Гарантії екологічних прав громадян. Захист прав громадян України у галузі охорони навколишнього природного середовища. Обов'язки громадян у галузі охорони навколишнього природного середовища.

Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища. Податки та збори згідно чинного законодавства України. Правове регулювання оцінки впливу на довкілля.

Тема 3. Правове забезпечення екологічної безпеки

Поняття екологічної безпеки та її види. Правове забезпечення та регулювання екологічної безпеки населення та територій. Забезпечення вимог екологічної безпеки людини та природних об'єктів у процесі здійснення господарської та інших видів діяльності. Правове забезпечення вимог екологічної безпеки при поводженні з

небезпечними хімічними речовинами. Правове забезпечення вимог екологічної безпеки від шкідливого фізичного впливу. Правове забезпечення ядерної та радіаційної (радіоекологічної) безпеки. Правове забезпечення біологічної та генетичної безпеки. Правове забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами, небезпечними та озоноруйнуючими речовинами.

Тема 4. Право власності на природні ресурси і право природокористування

Поняття та основні ознаки права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Форми права власності на природні ресурси. Підстави і порядок виникнення права власності на природні ресурси. Суб'єкти права власності на природні ресурси. Види об'єктів права власності на природні ресурси. Підстави зміни і припинення права власності на природні ресурси. Права і обов'язки власників природних ресурсів, захист і гарантії їх прав. Охорона права власності на природні ресурси.

Поняття, зміст і види права природокористування. Принципи права природокористування. Право загального і спеціального природокористування та їх ознаки. Постійне і тимчасове природокористування. Використання природних ресурсів на умовах оренди. Право користування природними ресурсами загальнодержавного і місцевого значення. Підстави виникнення, зміни, припинення права природокористування. Суб'єкти і об'єкти права природокористування. Права і обов'язки суб'єктів права природокористування. Захист права природокористування.

Тема 5. Правові основи правової охорони, управління, контролю та нагляду в галузі охорони навколишнього середовища (екологічне управління)

Поняття, ознаки і зміст управління в галузі екології. Види і форми управління в галузі екології. Державне управління в галузі екології. Місцеве самоврядування в галузі екології. Громадське управління в галузі екології. Система і компетенція органів державного управління в галузі екології. Правові форми громадського управління в галузі екології. Функції управління в галузі екології. Правові форми екологічного контролю.

Тема 6. Юридична відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища

Поняття і підстави юридичної відповідальності в екологічній сфері. Склад екологічного правопорушення. Види екологічних правопорушень.

Адміністративна, кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення. Цивільно-правова відповідальність і відшкодування шкоди, заподіяної порушеннями екологічного законодавства. Дисциплінарна відповідальність за порушення екологічних вимог у сфері виробництва.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 7. Правові засади використання та охорони земель

Поняття земель і ґрунтів як природних ресурсів. Поняття та склад земельного фонду України. Використання земельних ресурсів. Контроль за використанням земельних ресурсів. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 8. Правове регулювання використання та охорони вод, природних ресурсів континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України

Поняття вод та водних об'єктів. Поняття та склад водного фонду України. Види водних об'єктів. Правовий режим підземних вод. Фактичні критерії розмежування загального та спеціального використання вод. Право приватної власності на води. Правове регулювання оренди водних об'єктів. Правове регулювання питного водопостачання. Контроль за використанням та охороною вод. Відповідальність за порушення водного законодавства.

Правове регулювання водно-болотних угідь міжнародного значення. Правовий режим виключної (морської) економічної зони. Правове регулювання використання та охорони природних ресурсів континентального шельфу.

Тема 9. Правові засади використання та охорони надр. Право лісокористування та його охорона

Поняття надр. Поняття та види корисних копалин. Поняття та склад державного фонду надр. Користувачі надр та види користування надрами. Права та обов'язки користувачів надр. Державний контроль і нагляд за використанням та охороною надр. Поняття лісу. Поняття та види лісових ресурсів. Поняття та види лісових ділянок.

Правове регулювання приватної власності на ліси. Право користування лісами. Права та обов'язки лісокористувачів. Використання лісових ресурсів. Охорона і захист лісів. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів..

Тема 10. Правове регулювання використання та охорони рослинного та тваринного світу

Поняття об'єктів рослинного світу. Види об'єктів рослинного світу. Основні вимоги до охорони, використання та відтворення рослинного світу. Використання природних рослинних ресурсів. Охорона рослинного світу. Контроль у галузі охорони, використання та відтворення рослинного світу. Відповідальність за порушення законодавства про рослинний світ.

Поняття об'єктів тваринного світу. Види об'єктів тваринного світу. Основні вимоги і принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу. Права та обов'язки громадян у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Використання об'єктів тваринного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Правове регулювання полювання та мисливського господарства. Правове регулювання рибальства та рибного господарства.

Тема 11. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні

Система природних територій та об'єктів, що підлягають особливій охороні. Природно-заповідний фонд України. Курортні і лікувально-оздоровчі зони. Рекреаційні зони. Охорона рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів тваринного і рослинного світу. Особливості охорони природних комплексів історико-культурної спадщини.

Тема 12. Правова охорона атмосферного повітря. Правове регулювання поводження з відходами

Поняття атмосферного повітря та повітряного простору. Завдання нормування в галузі охорони атмосферного повітря. Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Дотримання вимог щодо охорони атмосферного повітря під час проектування, будівництва і реконструкції підприємств та інших об'єктів, які впливають або можуть впливати на стан атмосферного повітря. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря. Відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря.

Поняття відходів. Види відходів. Відносини права власності на відходи. Суб'єкти у сфері поводження з відходами, їх права та обов'язки. Компетенція органів виконавчої влади та місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами. Державний облік, моніторинг та інформування у сфері поводження з відходами. Правопорушення у сфері поводження з відходами і відповідальність за них.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Визначати предмет, метод, принципи, систему та джерела екологічного права України.
Тема 2. Завдання 2.	Визначати екологічні права та обов'язки громадян, механізм реалізації екологічного права.
Тема 3. Завдання 3.	Розуміти правове забезпечення екологічної безпеки.
Тема 4. Завдання 4.	Розуміти особливості права власності на природні ресурси і права природокористування.
Тема 5. Завдання 5.	Розуміти правові основи правової охорони, управління, контролю та нагляду в галузі охорони навколишнього середовища (екологічне управління).
Тема 6. Завдання 6.	Розуміти види юридичної відповідальності за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.
Тема 7. Завдання 7.	Визначати правові засади використання та охорони земель.

Тема 8. Завдання 8.	Розуміти особливості правового регулювання використання та охорони вод, природних ресурсів континентального шельфу та виключної (морської) економічної зони України.
Тема 9. Завдання 9.	Визначати правові засади використання та охорони надр, право лісокористування. Розуміти особливості охорони права лісокористування.
Тема 10. Завдання 10.	Розуміти особливості правового регулювання використання та охорони рослинного та тваринного світу.
Тема 11. Завдання 11.	Визначати природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні.
Тема 12. Завдання 12.	Розуміти особливості правової охорони атмосферного повітря та правового регулювання поводження з відходами.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою.
Тема 2. Завдання 2.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 3. Завдання 3.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 4. Завдання 4.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 5. Завдання 5.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Підготовка до модульної контрольної роботи.
Тема 6. Завдання 6.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання модульної контрольної роботи.
Тема 7. Завдання 7.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 8. Завдання 8.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 9. Завдання 9.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 10. Завдання 10.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 11. Завдання 11.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Виконання творчого завдання. Підготовка до модульної контрольної роботи.
Тема 12. Завдання 12.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання модульної контрольної роботи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-12)).

Наочні (візуалізація (Тема 1-12)).

Практичні (практична робота (Тема 1-12), кейс-метод (Тема 2-4, 7-10), творче завдання (Тема 11)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних (ситуаційних) завдань (35 балів), письмові контрольні роботи (20 балів), творче завдання 5 балів.

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Навчальна дисципліна «Екологічне право»

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ:

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 10 балів (по 1 балу за кожне тестове завдання))

1. Надайте правильну відповідь.

Що є предметом екологічного права України?

1. Захист економічних прав громадян
2. Врегулювання відносин між державними органами
3. Охорона, раціональне використання та відтворення природних ресурсів
4. Забезпечення правопорядку на території України

2. Надайте правильну відповідь.

Який з наступних принципів НЕ є основоположним у системі екологічного права України?

1. Принцип раціонального природокористування
2. Принцип відшкодування шкоди, заподіяної навколишньому середовищу
3. Принцип обмеження прав людини заради економічних інтересів
4. Принцип пріоритетності екологічної безпеки над економічними інтересами

3. Надайте правильну відповідь.

Яке з наведених прав належить до екологічних прав громадян України?

1. Право на отримання соціальних пільг
2. Право на участь у вирішенні екологічних питань
3. Право на спадкування нерухомості
4. Право на підприємницьку діяльність

4. Надайте правильну відповідь.

Який обов'язок громадян передбачений екологічним правом України?

1. Обов'язок брати участь у виборах
2. Обов'язок сплачувати податки
3. Обов'язок берегти природу та природні багатства

4. Обов'язок підтримувати національну культуру

5. Надайте правильну відповідь.

Який з наведених нормативно-правових актів є основою правового забезпечення екологічної безпеки в Україні?

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення
2. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища"
3. Закон України "Про місцеве самоврядування"
4. Кримінальний кодекс України

6. Надайте правильну відповідь.

Що є основною метою правового забезпечення екологічної безпеки?

1. Підвищення рівня економічного зростання
2. Захист життя і здоров'я людей та навколишнього середовища від негативних впливів
3. Забезпечення стабільного функціонування промислових підприємств
4. Сприяння міжнародній торгівлі природними ресурсами

7. Надайте правильну відповідь.

Які форми власності на природні ресурси передбачені законодавством України?

1. Тільки державна власність
2. Державна, комунальна та приватна власність
3. Державна та колективна власність
4. Приватна та міжнародна власність

8. Надайте правильну відповідь.

Що з наведеного є правом природокористування?

1. Право на безкоштовне отримання земельної ділянки для будівництва
2. Право на використання природних ресурсів для задоволення власних потреб або для здійснення господарської діяльності
3. Право на купівлю земельної ділянки без державної реєстрації
4. Право на відшкодування збитків від використання природних ресурсів

9. Надайте правильно відповідь.

Які функції включає екологічний контроль в Україні?

1. Контроль за діяльністю підприємств та громадян, що використовують природні ресурси, запобігання екологічним правопорушенням
2. Лише моніторинг стану навколишнього середовища
3. Надання підприємствам ліцензій на використання природних ресурсів без перевірки їх діяльності
4. Встановлення цін на природні ресурси

10. Надайте правильно відповідь.

Які основні елементи правової системи управління в галузі охорони навколишнього середовища?

1. Виключно судовий контроль і нагляд за дотриманням екологічних норм
2. Планування, регулювання, нагляд та відповідальність за порушення екологічного законодавства
3. Лише встановлення лімітів на використання природних ресурсів
4. Моніторинг природних ресурсів міжнародними організаціями

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ:

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 14 балів)

1. Розкрийте механізм правового регулювання відповідальності за екологічні правопорушення в Україні.

III. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 16 балів)

1. Місцевий фермер вирішив розширити свою діяльність та купити додаткові землі для сільськогосподарського використання. Частина цих земель є природоохоронною зоною. Він звернувся до вас за консультацією щодо можливості використання цих земель та юридичних обмежень, які можуть стосуватися природоохоронних територій.

1. Якими методами екологічного права регулюється використання природоохоронних зон в Україні, і які принципи мають бути враховані фермером?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет з навчальної дисципліни “Екологічне право” включає 10 тестів, одне відкрите питання та одне практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 10

Відкрите питання.

Вірна відповідь на одне відкрите питання оцінюється в 14 балів, із них:

4 балів – за охоплення всіх аспектів запитання, наявність теоретичного підґрунтя, приклади та посилання на нормативно-правові акти;

3 балів – за відповідність нормативно-правовій базі;

3 балів – за логічність і структуру відповіді.

3 балів – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 балів – за охайність виконання.

Практичні завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить 16 балів, із них:

4 балів – за правильність вибору доктринальних положень та норми права;

4 балів – за правильний алгоритм вирішення завдання;

3 балів – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

4 балів – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 балів – за охайність виконання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Екологічне право України. Загальна частина : підручник/ М. В. Краснова, Ю. А. Краснова. – К.: ВПЦ "Київський університет", 2021. – 190 с. – Режим доступу: <http://surl.li/vbzjza>

2. Лисяк О.І. Екологічна етика: навчальний посібник. Харків. Право. 2017. 168 с. – Режим доступу: <http://surl.li/gmiwip>

Додаткова

3. Конституція України. Основний Закон України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>

5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#top>

6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

7. Водний кодекс України від 06.06.1995 р. № 213/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>

8. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 р. № 3852-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>

9. Кодекс України про надра від 27.07.1994 р. № 132/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>

10. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 № 1264-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>

11. Лисяк О.І. Правовий аналіз проблем надрокористування в Україні. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». 2021. Випуск 33. С. 46-51. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2021_33_8

12. Лисяк О.І., Ждан М.Д., Лисяк Є.О. Щодо особливостей правового регулювання використання підземних вод в Україні. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». 2018. Випуск 29. С. 65 - 70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2018_29_11

Інформаційні ресурси

13. Офіційний сайт Верховної Ради України. Розділ «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

14. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>

15. Верховний Суд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/-perelik_sprav/

16. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Екологічне право», розроблений в ПНС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=9831>